

судачи муш дуги

Сабактын темасы:

ОРТО СЫЗЫК

(8 в класс)

Сиз кайсы фигураны жактырасыз?

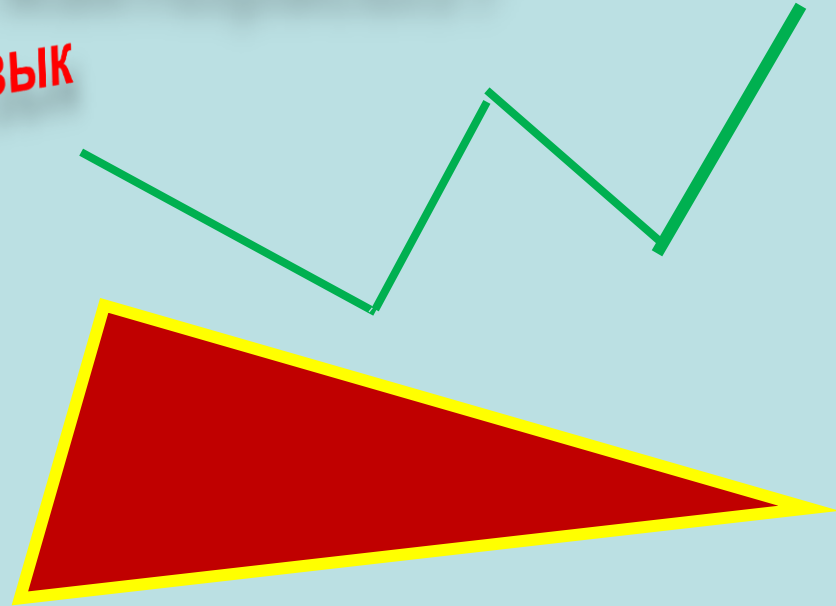
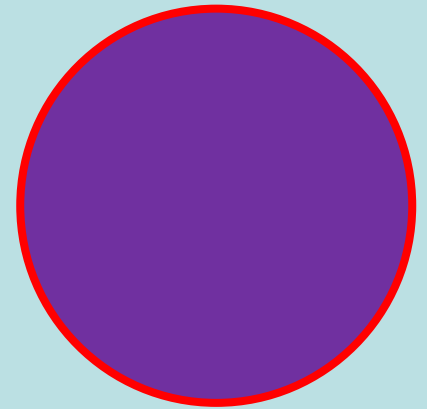
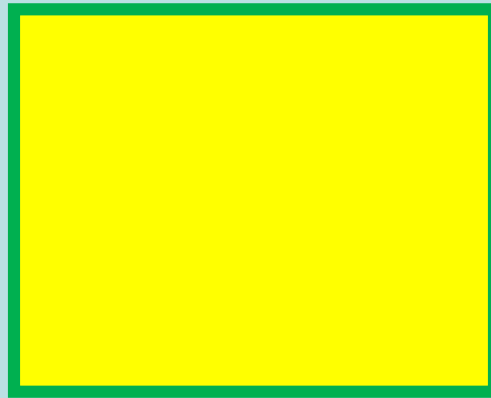
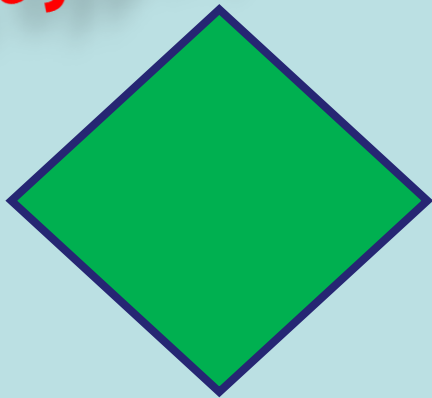
Сынык сызык же толкун сызык

Үч бурчтук

Төт бурчтук

Айлана

Тик бурчтук

**Сынык сызык же толкун
сызык:**

Идеачыл, чыгармачыл, жа
ңы нерсеге умтулган
өзгөчө таланттуу адамдар
болушат

Үч бурчтук:

Чыныгы
лидерлер, башкаруучулук
жөндөмү бар, айтканынан
кайтпаган өжөр адамдар
эсептелинет

Төрт бурчтук:

Тактыкты, мээнетти
катуу талап кылган
адамдар.

Айлана:

Шайыр, ак
көңүл, боорукер, адамке
рчиликтүү жана
кызыктуу келишет

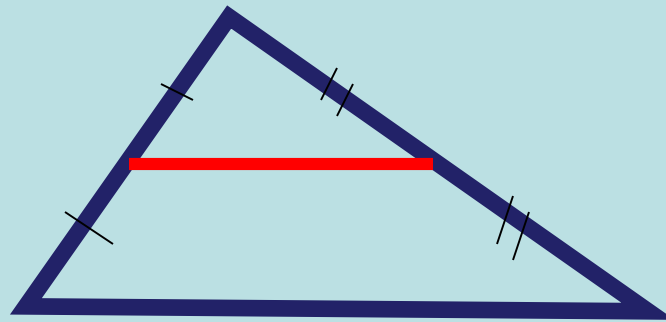
Тик бурчтукту

жактыргандар: Өз ою менен алек, китеп
көп окуган, бирок өзгөрмөлүү адатка ээ
болгон адамдар.

Үч бурчтуктун орто сызыгы

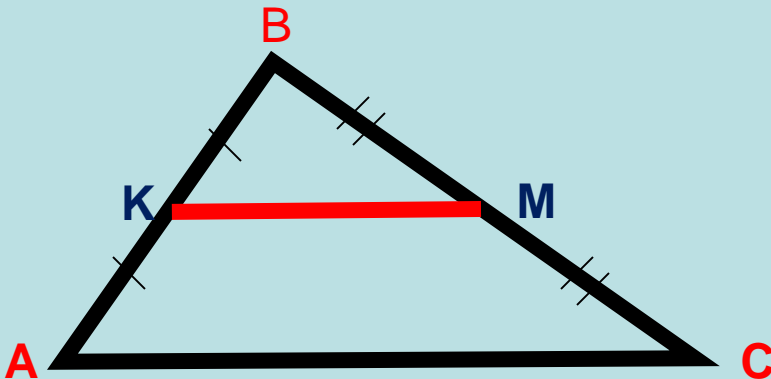
АНЫКТАМА:

Үч бурчтуктун эки жагынын тең ортолорун туташтыруучу кесинди анын **орто сызыгы** деп аталат

Теорема

Үч бурчтуктун эки жагынын ортолорун туташтыруучу орто сызыгы үчүнчү жагына параллель жана анын жарымына барабар

$$KM \parallel AC$$

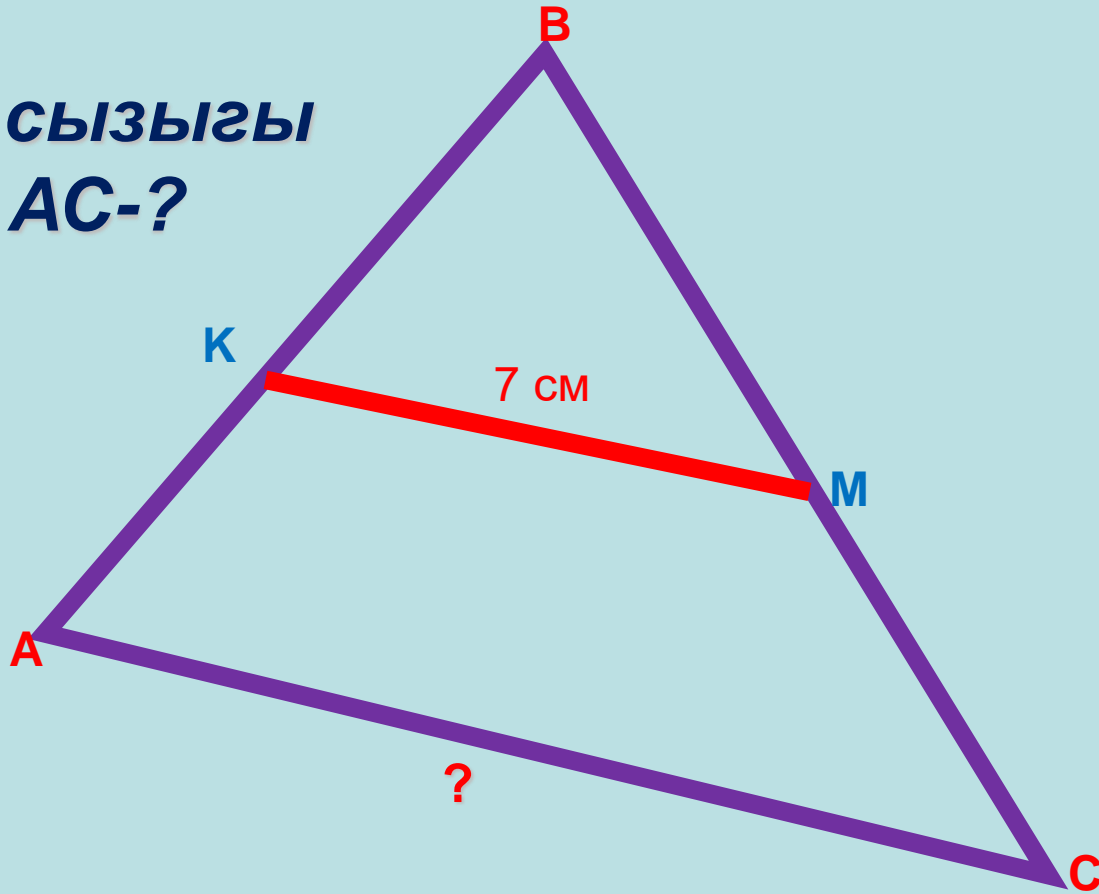
$$KM = \frac{1}{2} AC$$

Оозеки чыгарабыз:

Берилди:

МК – орто сызыгы

Табуу к/к: AC-?

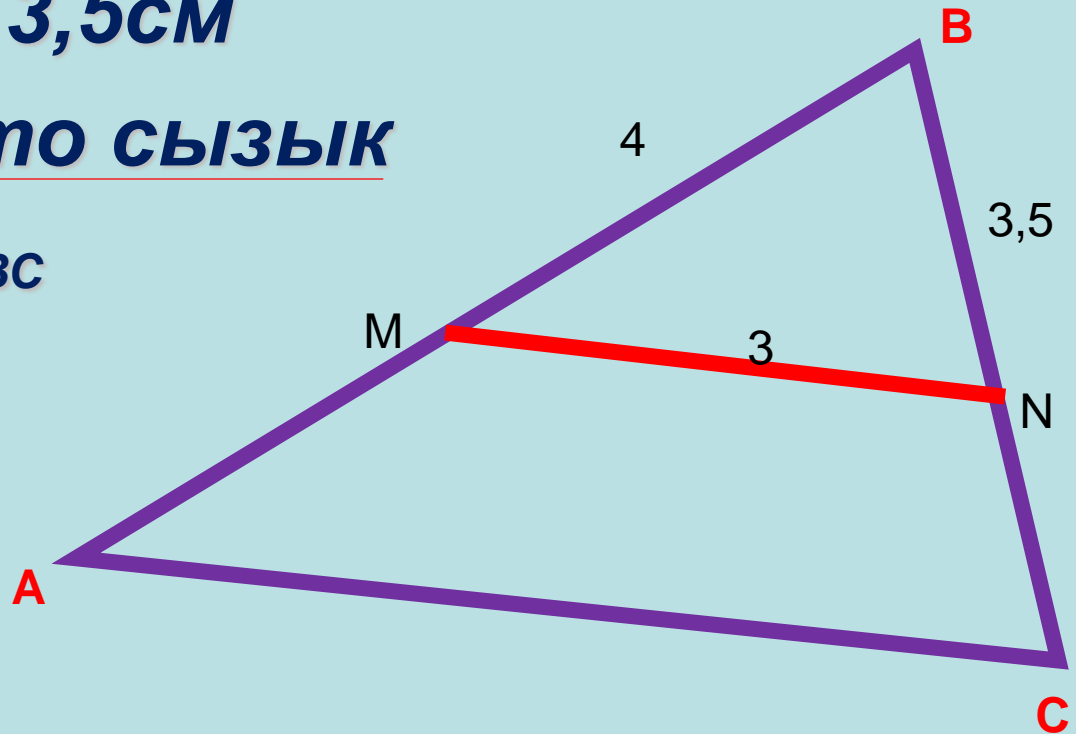
Маселени чыгарабыз:

Берилди:

$MB = 4\text{ см}, BN = 3,5\text{ см}$

$MN = 3\text{ см}$ – орто сызык

Табуу к/к: $P_{\triangle ABC}$

ЭСТЕП КӨРӨЛҮ:

Трапеция – бул эки гана жагы
параллель болгон томпок төрт бурчтук

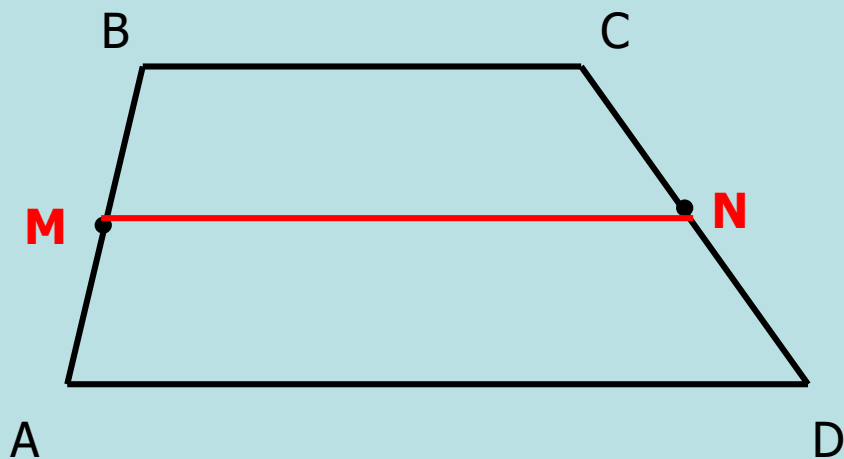

$BC \parallel AD$ – негизи

$AB \nparallel CD$ – каптал жагы

Трапециянын орто сызыгы

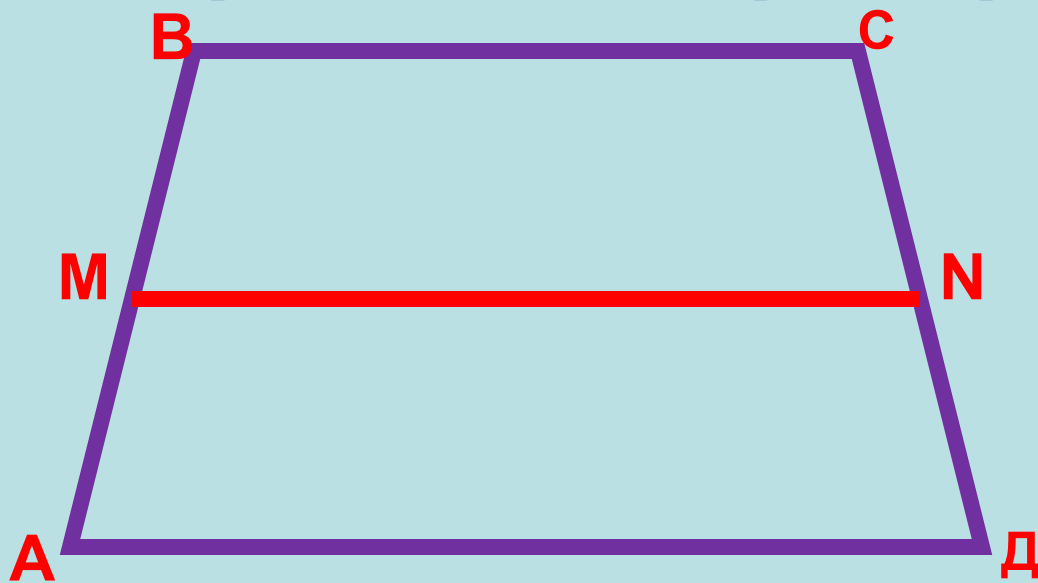
Аныктама: Каптал жагынын тең ортолорун туташтыруучу кесинди **трапециянын орто сызыгы** деп аталат

MN – ABCD трапециясынын орто сызыгы

Трапециянын орто сызыгынын теоремасы:

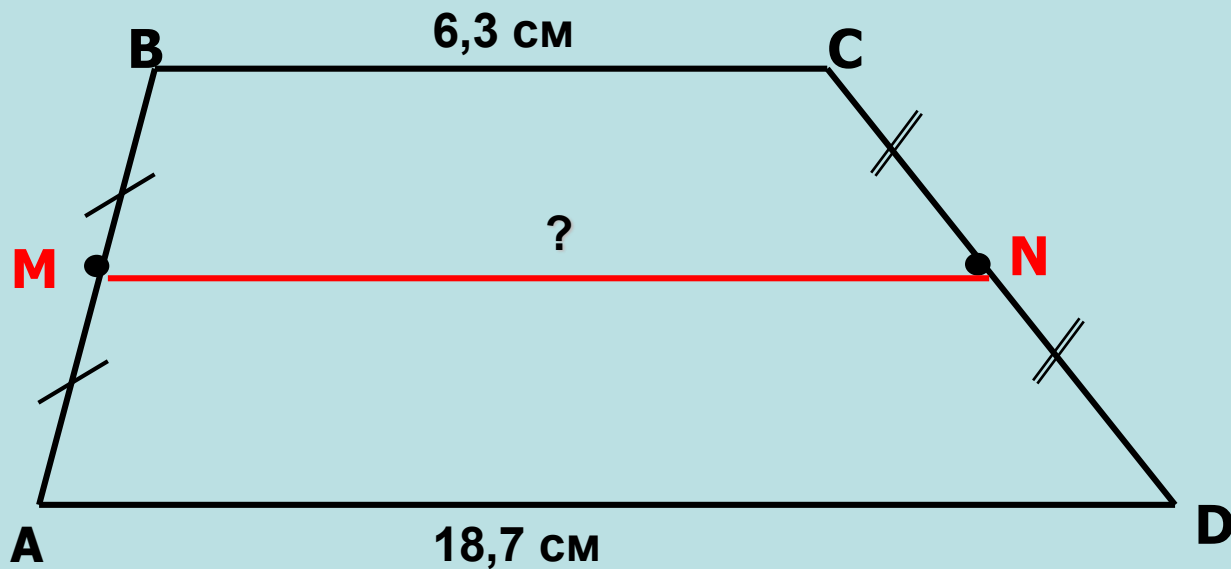
Трапециянын орто сызыгы
негиздерине параллель жана
негиздеринин суммасынын
жарымына барабар

$$MN \parallel BC \parallel AD$$

$$MN = \frac{1}{2} (BC + AD)$$

Оозеки чыгарабыз:

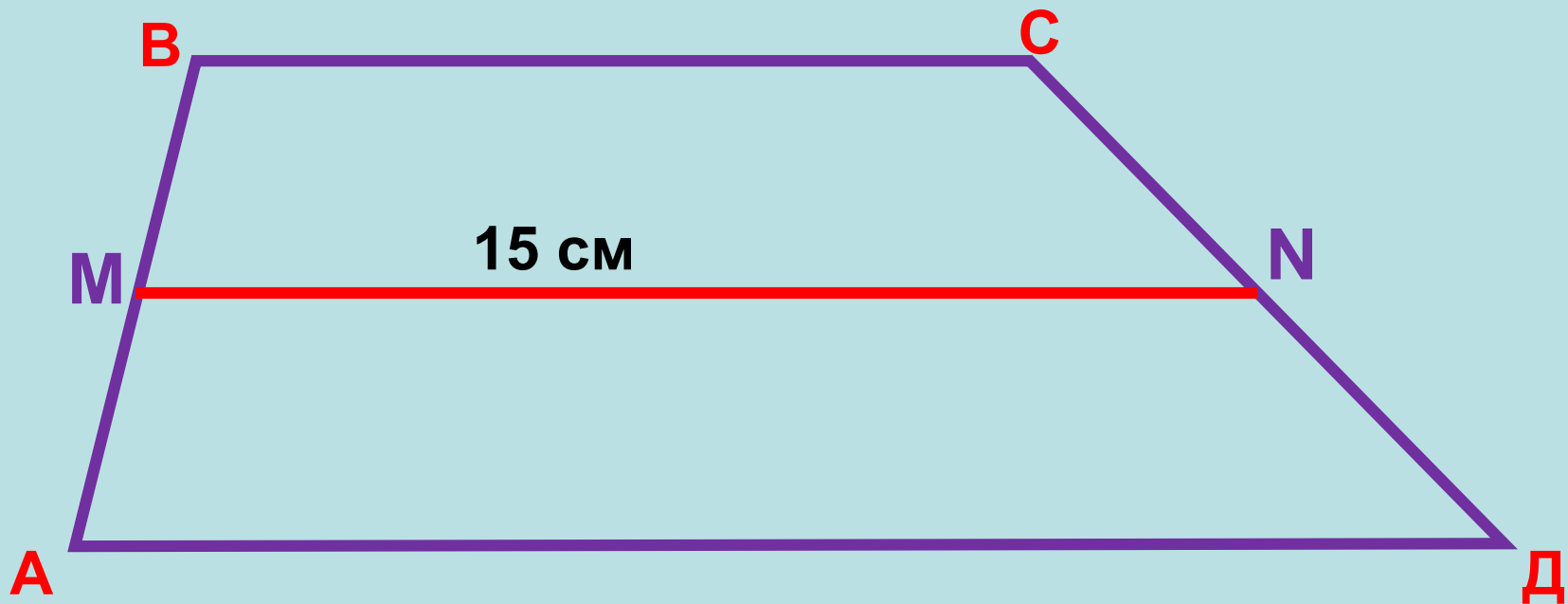

Берилди: $AB = 16$ см;

$CD = 18$ см;

$MN = 15$ см

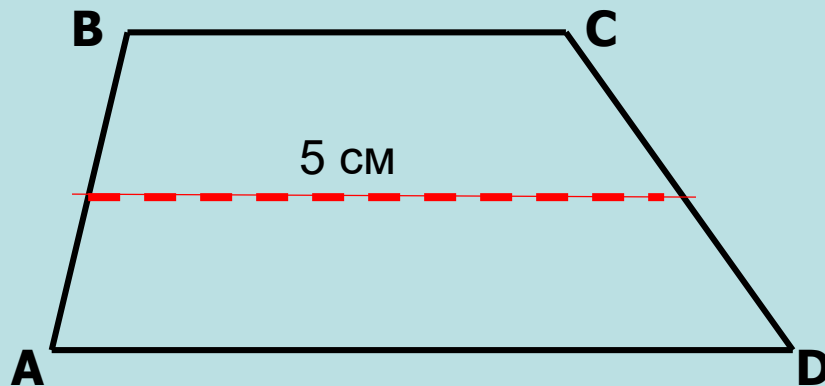
Табуу керек: $P_{ABCD} = ?$

Өз алдынча иштөө

Маселе: Трапециянын орто сызыгы 5 см. барабар, эгерде төмөнкү негизи 1,5 эсе чоң болсо жогорку негизинен, анда трапециянын негиздери канчага барабар?

Чыгарылышы:

эгерде $BC = X$ см
анда $AD = 1.5X$ см
 $BC + AD = 10$ см
 $X + 1.5X = 10$
 $X = 4$
демек: $BC = 4$ см
 $AD = 6$ см

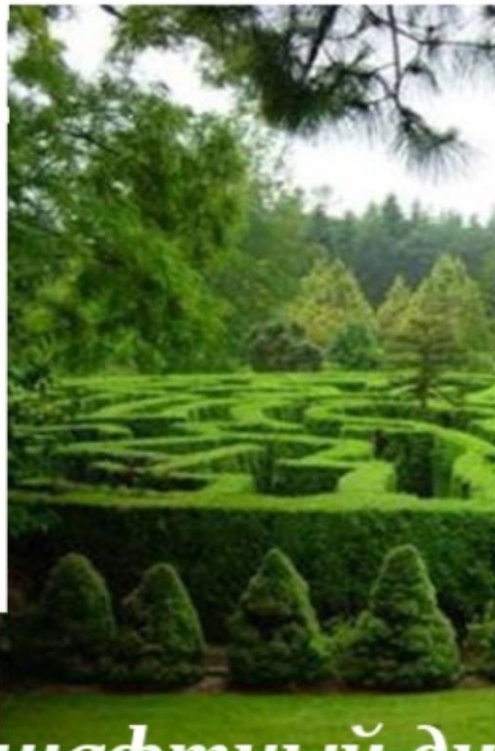
Трапеция

биздин

турмушубузда

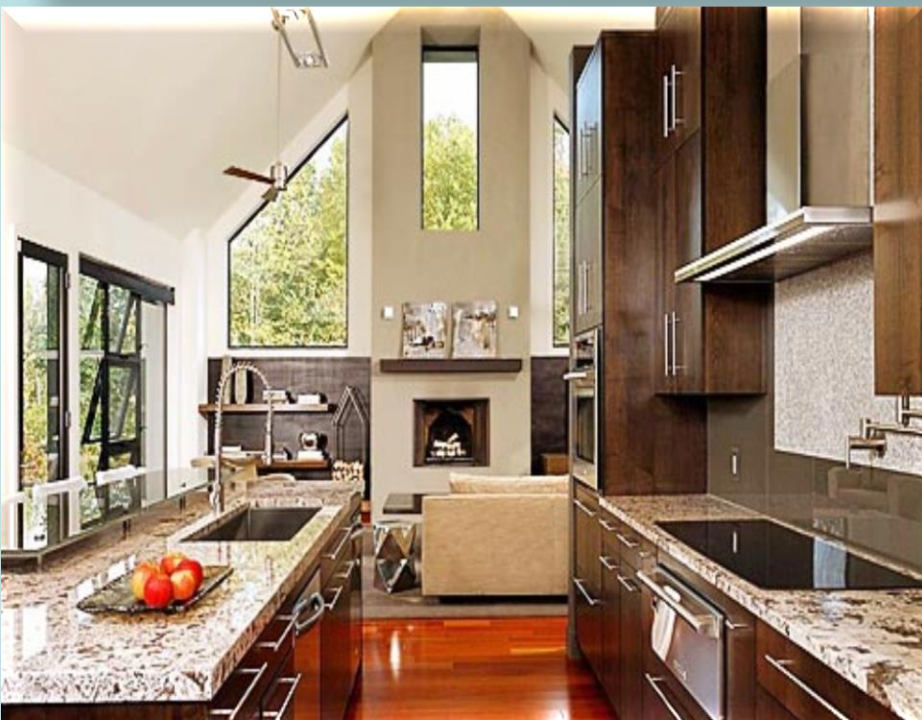

судачи му ў дуоғи

БЫШЫКТОО ҮЧҮН СУУРООЛОР.

- 1. Үч бурчтуктун орто сызыгы деген эмне?**
- 2. Трапеция деп эмнени айтабыз?**
- 3. Трапециянын орто сызыгы деген эмне ?**
- 4. Трапециянын каптал жагы, негизи деп эмнени айтабыз?**
- 5. Трапециянын түрлөрүн атап бер.**
- 6. Трапециянын периметрин кантип табабыз?**

Үй тапшырмасы
№17,19
117 бет

Үй тапшырмасы
№17,19
117 бет

*Көңүл
бурганыңыздарга
чоң ыракмат!!!*

